

**БЕЗОПЛАТНА
ПРАВОВА
ДОПОМОГА**

**Забезпечення доступу громадян до
безоплатної правової допомоги в
контексті антикорупційної політики
держави**

Павло НАЛИВАЙКО

директор Регіонального центру з надання
безоплатної вторинної правової допомоги
у Донецькій та Запорізькій областях

Конституція України

Закон України «Про безоплатну
правову допомогу»

Закон України «Про запобігання
корупції»

Правова допомога.

Безоплатна правова допомога - правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел

Правова допомога - надання правових послуг, спрямованих на забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина, захисту цих прав і свобод, їх відновлення у разі порушення;

Первинна правова допомога передбачає інформування людей про їхні права, порядок їх реалізації та відновлення у разі порушення.

Це такі види правових послуг:

- ✓ надання правової інформації;
- ✓ надання консультацій і роз'яснень з правових питань;
- ✓ складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру);
- ✓ надання допомоги в забезпеченні доступу до вторинної правової допомоги та медіації

Вторинна правова допомога передбачає рівні можливості у доступі до правосуддя.

Це такі види правових послуг:

- ✓ захист;
- ✓ здійснення представництва інтересів осіб в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;
- ✓ складення документів процесуального характеру

Правова
допомога.
Суб'єкти
надання

До системи надання безоплатної правової допомоги належать:

- 1) Координаційний центр з надання правової допомоги;
- 2) суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги;
- 3) суб'єкти надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Суб'єктами надання безоплатної первинної правової допомоги в Україні є:

- 1) органи виконавчої влади;
- 2) органи місцевого самоврядування;
- 3) фізичні та юридичні особи приватного права;
- 4) спеціалізовані установи;
- 5) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Суб'єктами надання безоплатної вторинної правової допомоги в Україні є:

- 1) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- 2) адвокати, включені до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

Правова допомога. Категорії осіб

Право на безоплатну первинну правову допомогу згідно з Конституцією України та законом мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України.

Право на безоплатну вторинну правову допомогу мають такі категорії осіб:

- Малозабезпечені особи
- Особи з інвалідністю;
- Діти, у тому числі діти-сироти;
- Внутрішньо переміщені особи
- Ветерани війни, учасники бойових дій
- Особи, які постраждали від домашнього насильства або насильства за ознакою статі
- **Викривачі у зв'язку з повідомленням ними інформації про корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення**
- Та інші передбачені ст.14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу»

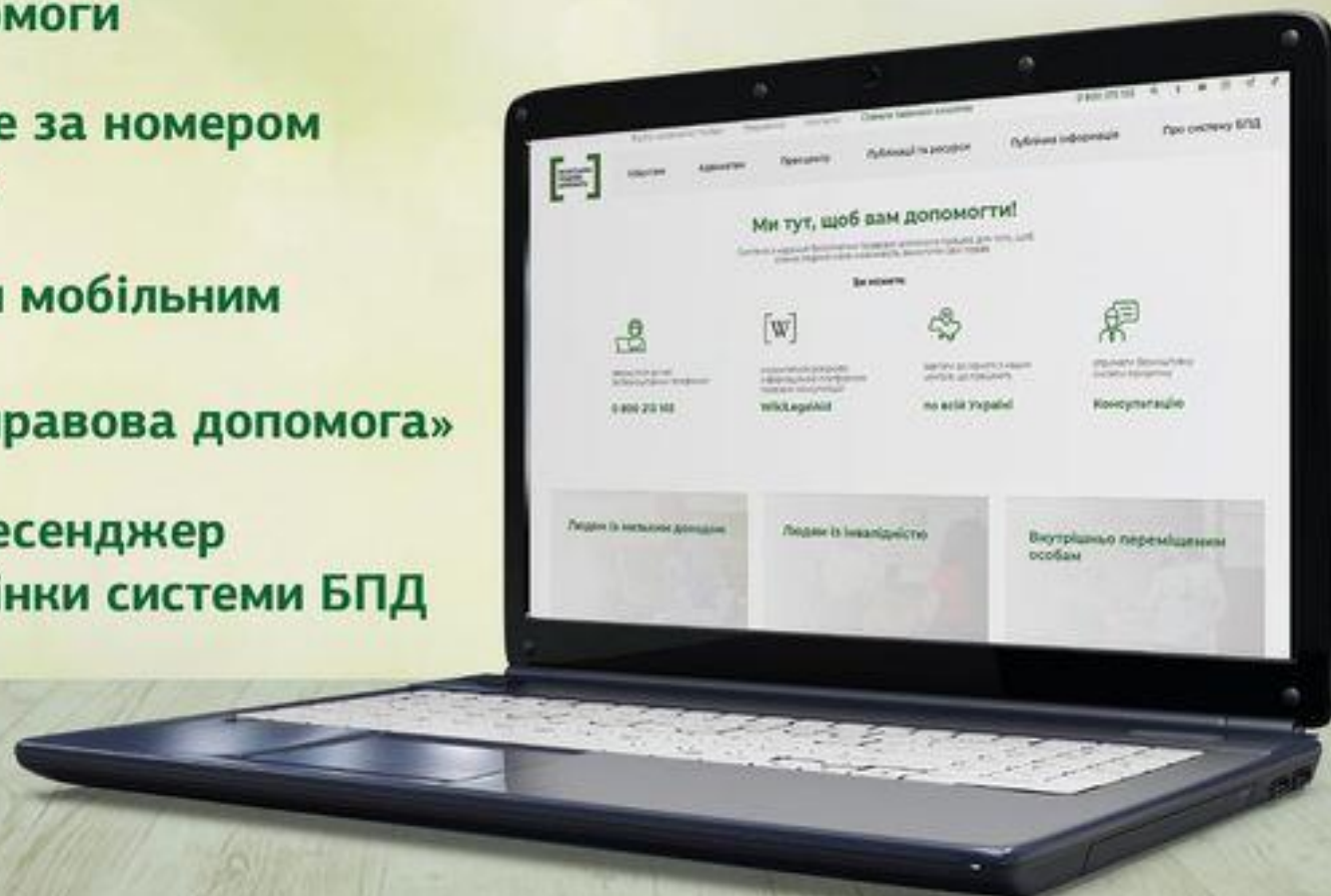
Як отримати
правову
допомогу

ЯК ОТРИМАТИ

БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ

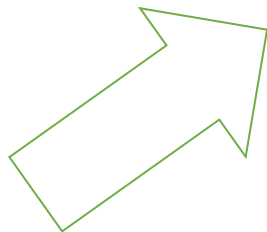
- зверніться до найближчого місцевого центру чи бюро правової допомоги
- зателефонуйте за номером 0 800 213 103
- скористайтесь мобільним застосунком «Безоплатна правова допомога»
- напишіть у месенджер Фейсбук-сторінки системи БПД

**Алгоритм дій
доступу до
БВПД**

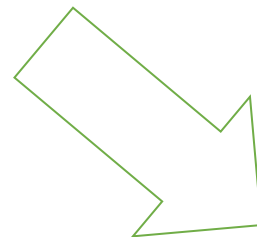
**Зверніться до
центру правової
допомоги**

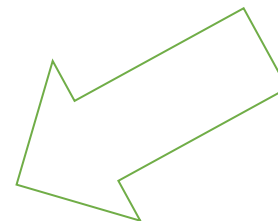
Подаете звернення

**У разі підтвердження
категорії центр
правової допомоги
призначає юриста
для вирішення
справи**

**Протягом 10 робочих
днів центр правової
допомоги приймає
рішення**

**БЕЗОПЛАТНА
ПРАВОВА
ДОПОМОГА**

> **23**
Регіональні центри

> **84**
Місцеві центри

> **428**
Бюро правової
допомоги

Терміни

Корупція - використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Корупційне правопорушення - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Неправомірна вигода - грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

Реальний конфлікт інтересів - суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

Суб'єкти

Особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

а) посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті, члени Ради Національного банку України (крім Голови Національного банку України), особи, які входять до складу наглядової ради державного банку, державного підприємства або державної організації, що має на меті одержання прибутку, господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі;

б) особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, приватні виконавці, оцінювачі, а також експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу, третейські судді під час виконання ними цих функцій, інші особи, визначені законом);

в) представники громадських об'єднань, наукових установ, навчальних закладів, експертів відповідної кваліфікації, інші особи, які входять до складу конкурсних та дисциплінарних комісій, утворених відповідно до Закону України "Про державну службу", Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування", інших законів (крім іноземців-нерезидентів, які входять до складу таких комісій), Громадської ради доброчесності, утвореної відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів»

Викривач

Особа, яка надає допомогу в запобіганні і протидії **корупції (викривач)**, - особа, яка за наявності обґрунтованого переконання, що інформація є достовірною, повідомляє про порушення вимог цього Закону іншою особою

Викривач має право:

- бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені Законом України «Про запобігання корупції»;
- подавати докази на підтвердження своєї заяви;
- отримувати від уповноваженого органу, до якого він подав повідомлення, підтвердження його прийняття і реєстрації;
- давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;
- на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;
- на конфіденційність;
- повідомляти про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» без зазначення відомостей про себе (анонімно);
- у разі загрози життю і здоров'ю на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла або на відмову від таких заходів;
- на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача, витрат на судовий збір;
- на винагороду у визначених законом випадках;
- на отримання психологічної допомоги;
- на звільнення від юридичної відповідальності у визначених законом випадках;
- отримувати інформацію про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування за фактом повідомлення ним інформації.

Важливо знати, що права та гарантії захисту викривачів поширюються на близьких осіб викривача.

Згідно з частиною першої статті 53 Закону України «Про запобігання корупції» викривачі, їх близькі особи перебувають під захистом держави.

За наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну викривачів, їх близьких осіб у зв'язку із здійсненням повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону правоохоронними органами до них можуть бути застосовані правові, організаційно-технічні та інші спрямовані на захист від протиправних посягань заходи, передбачені Законом України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві».

Для захисту прав та представництва своїх інтересів викривач може користуватися всіма видами правової допомоги, передбаченої Законом України «Про безоплатну правову допомогу», або залучити адвоката самостійно.

Уповноважені органи

Національне агентство з питань запобігання корупції є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику.

В державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління державного органу, а також у державних цільових фондах в обов'язковому порядку утворюються (визначаються) самостійні та функціонально незалежні структурні підрозділи (особи), на які покладаються функції із запобігання та виявлення корупції.

Перелік органів та установ, в яких утворюється уповноважений підрозділ (уповноважена особа) з питань запобігання та виявлення корупції, визначений у статті 13¹ Закону України «Про запобігання корупції».

До основних завдань уповноважених підрозділів (уповноваженої особи) належить:

- 1) організація проведення антикорупційних заходів та контроль за виконанням антикорупційного законодавства;
- 2) організація роботи з управління корупційними ризиками у діяльності органу влади;
- 3) надання методичної та консультаційної допомоги стосовно антикорупційного законодавства;
- 4) здійснення заходів з виявлення конфлікту інтересів та сприяння його врегулюванню;
- 5) перевірка стану подання декларацій та повідомлення Національного агентства про випадки їх неподання чи несвоєчасного подання;
- 6) розгляд повідомлень про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції»;
- 7) забезпечення захисту працівників-викривачів, які повідомили про порушення вимог антикорупційного законодавства, від застосування негативних заходів впливу з боку керівника або роботодавця;
- 8) інформування керівника відповідного органу, Національного агентства або інших спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції про факти порушення антикорупційного законодавства.

Національне агентство здійснює координацію та методичне забезпечення діяльності уповноважених підрозділів (уповноважених осіб).

